

Hoogfeest van de geboorte van Johannes de Doper

zaterdag 24 juni 2017

Op deze dag viert de Kerk "het hoogfeest van de geboorte van de heilige Johannes de Doper, de voorloper van de Heer, die reeds van vreugde opsprong in de schoot van zijn moeder, die vervuld was van de Heilige Geest, om de komst van het heil van de mensen. Hij kondigde ook door zijn geboorte zelf Christus de Heer aan. Er scheen zoveel genade in hem dat de Heer zelf over hem zei dat er niemand die uit vrouwen geboren werd, groter was dan Johannes de Doper." (*Romeins martyrologium*, 2008, p. 386)

De liturgie van de Kerk richt zich nu tot God de Vader omwille van Johannes de Doper, de Voorloper van Jezus, "want degenen die uit vrouwen geboren zijn, hebt Gij hem met bijzondere eer geheiligd. Door zijn geboorte heeft hij velen verblijd en nog in de moederschoot sprong hij op van vreugde bij de komst van Hem die het heil der mensen is; van alle profeten heeft alleen hij het Lam aangewezen dat verlossing brengt. Meer nog: opdat het stromende water geheiligd zou worden, doopte hij Hem die het doopsel heeft ingesteld; en over Hem mocht hij het hoogste getuigenis geven door het vergieten van zijn bloed." (*Prefatie ter ere van Johannes de Doper, Klein Missaal*, p. 109-110)

De datum van 24 juni

Vanaf de oudheid bestaat de verering van de heilige Johannes in de christelijke wereld, waar zij snel ook de volkse connotaties heeft gekregen. Behalve de viering op de sterfdag (29 augustus), zoals gewoon is voor alle heiligen, viert men alleen van de heilige Johannes de Doper plechtig de geboorte (24 juni), zoals dat ook het geval is bij Christus en de heilige Maagd. [...] Naar alle waarschijnlijkheid werd de geboortedatum van de heilige Johannes (24 juni) vastgesteld afhankelijk van de datum van de conceptie van Christus (25 maart) en zijn geboorte (25 december). Volgens het teken dat door de engel Gabriël gegeven werd, toen Maria de Verlosser ontving, was de moeder van de Voorloper reeds in de zesde maand van de zwangerschap (vgl. Luc. 1, 26.36). In ieder geval staat het hoogfeest van 24 juni in verband met de cyclus van de maan op het noordelijk halfrond. Het wordt immers gevierd, wanneer de zon, draaiend naar het zuiden van de dierenriem, begint onder te gaan: een feit dat het symbool wordt van de persoon van Johannes, die met verwijzing naar Christus verklaarde: "Hij moet groter worden, maar ik kleiner" (Joh. 3, 30). (*Directorium over volksvroomheid en liturgie*, 225)

De persoon van Johannes de Doper

Op de grens tussen Oude en Nieuwe Testament tekent zich de figuur van Johannes af, - de zoon van Zacharias en Elisabeth, beiden "rechtvaardig in Gods ogen" (Luc. 1, 6), - een van de grootste persoonlijkheden uit de heilsgeschiedenis. Nog in de moederschoot, herkende Johannes de Heiland, die ook nog verborgen was in de schoot van de Maagd Maria (vgl. Luc. 1, 39-45). Zijn geboorte werd gekenmerkt door grote wondertekenen (vgl. Luc. 1, 57-66).

Hij groeide op in de woestijn, een sober en boetvaardig leven leidend (vgl. Luc. 1, 80; Mat. 3, 4). Het woord van God kwam over hem (vgl. Luc. 3, 2) als "profeet van de Allerhoogste" (Luc. 1, 76). "Hij begon in heel de streek rond de Jordaan op te treden en een doopsel van bekering te preken tot vergeving van de zonden" (Luc. 3, 3). Als een nieuwe Elia, nederig en sterk, vormde hij voor de Heer een welbereid volk (vgl. Luc., 1, 17). Volgens Gods plan doopte hij in het water van de Jordaan de Heiland zelf van de wereld (vgl. Mat. 3, 13-16). Zijn leerlingen wees hij Jezus aan als het "Lam Gods" (Joh. 1, 29), als de "Zoon van God" (Joh. 1, 34), als de bruidegom van de nieuwe Messiaanse gemeenschap (vgl. Joh. 3, 28-30).

Om zijn heldhaftig getuigenis voor de waarheid (vgl. Joh. 5, 33) werd hij door Herodes gevangengezet en liet deze hem onthoofden (vgl. Marc. 6, 14-29) en zo werd hij de voorloper van de Heer in zijn gewelddadige dood, zoals hij dat geweest was in zijn wonderbaarlijke geboorte en zijn profetische verkondiging. De grootste lof op Hem zong de Heer, toen hij verkondigde: "onder wie uit vrouwen geboren zijn, is niemand groter dan Johannes" (Luc. 7, 28). (*Directorium over volksvroomheid en liturgie*, 224)

Doopkapellen en patroonheilige

Voor het aandeel dat Johannes gehad heeft in het doopsel van Jezus, zijn aan hem veel doopkapellen toegewijd en staat een beeld van hem als Doper bij veel doopvonten.

Vanwege zijn zware gevangenschap en gewelddadige dood is hij de beschermheilige van hen die zuchten in de gevangenis, ter dood of tot een zware straf veroordeeld zijn om het geloof. (*Directorium over volksvroomheid en liturgie*, 225)

Sint-Jansvuren

De zending van Johannes, die gekomen was om te getuigen van het licht (vgl. Joh. 1, 7), heeft de vuren doen ontstaan die in de nacht van 23 juni aangestoken worden, of daaraan een christelijke betekenis gegeven. De Kerk zegent deze met de bede dat de gelovigen na door de duisternis van de wereld gegaan te zijn tot God komen, het onvergankelijk licht. (*Directorium over volksvroomheid en liturgie*, 225)

(bron: www.rkliturgie.nl)